

*Hela Sverige
ska leva!*

Projektbeskrivning

Hur skapar vi hållbara lokala servicelösningar på landsbygden?

Projektnamn

Hållbara lokala servicelösningar på landsbygden.

Projektidé

Syftet med projektet är att skapa och utveckla ett antal servicepunkter geografiska spridda över landet som i sin tur ska kunna bli goda exempel för andra runt om i Sverige.

En väl fungerande och sammansatt service för såväl företag som hushåll är en förutsättning för att behålla och vidareutveckla en levande landsbygd.

Servicen tunnans tyvärr alltmer ut i lokalsamhällena, särskilt i de glest bebodda delarna av landet. För att vända den trenden avser Hela Sverige ska leva att samarbeta över gränser mellan servicefunktioner och över gränser mellan det ideella, privata och det offentliga för att hitta lokala lösningar. Var för sig uppfattas många verksamheter olönsamma längst ut i det lilla och lokala. Men tillsammans med andra kan de bilda en effektiv helhet som ger god service till en rimlig kostnad. Det finns många bygder som lyckats bra i det här avseendet exempelvis Öje i Malung-Sälens kommun, Trångsviken i Krokoms kommun och Vitvattnet/Övre Bygden i Kalix kommun. Den ideella verksamheten kan och måste sannolikt få en större roll som servicegivare inom många olika områden. Det ideella engagerar människorna och skapar identitet, bygger upp det sociala kapitalet och stärker civilsamhället som blir en viktig del i hela samhället tillsammans med de offentliga och privata sektorerna.

Ett flertal olika organisationer arbetar för att förbättra eller bibehålla nuvarande service och vi kommer att samarbeta med dessa och övriga organisationer för att finna lösningar som baseras på underifrånperspektivet.

Målet är att i samverkan med lokala byalag, lanthandlare, uthyrare/ägare till samlingslokaler, mackägare med flera konkret stödja ett lokalt arbete med att bygga upp och driva olika varianter av medelstora och mindre servicepunkter. Samarbetet kommer också att omfatta Landsbygdsservice AB och mentorerna, Coompanion och SKL samt Posten AB inkluderande lantbrevbäringen. Dessutom är det viktigt att genom erfarenhetsutbyte och kopplingar mellan olika nätverk söka nya infallsvinklar. Här kan Hela Sverige med sitt stora nationella nätverk bli en viktig länk.

Hela Sverige ska leva avser att följa upp Serviceutredningens arbete. Avsikten är att stödja utvecklingen av servicepunkter i ett antal bygder runt om i landet. Satsningen kompletterar det projekt som pågår i Värmland/Dalarna och som Hela Sverige tillsammans med SmåKom och Länsstyrelsen i Dalarna deltar i.

Vi kommer att med omsorg välja ut ett femtontal bygder i landet knutna till befintliga samlings- eller servicepunkter och tillsammans med berörda kommuner, Leaderområden och länsstyrelser med flera att aktivt verka för att utveckla bygderna genom att skapa långsiktigt hållbara servicepunkter.

Bakgrund

Serviceutbudet på landsbygden har väsentligt reducerats under de senaste tjugo åren. Denna utveckling har accelererat under 2000-talet. Orsakerna till dessa förändringar och för lokalbefolkningen mycket kännbara försämringar av den dagliga närservicen är flera. Många gånger har det handlat om perspektiven på landsbygdens framtid och dess möjligheter att utvecklas men också om att en servicenedläggning på en ort påverkat andra aktörer att följa efter med ytterligare nedläggningar. I en stor del av landet har serviceförsämringarna nu nått en sådan omfattning att grundläggande samhällsfunktioner håller på att sättas ur spel.

Nya perspektiv, ny teknik, nya modeller och avancerat servicesamarbete kan däremot rymma det som idag verkar svårt att uppnå med konventionella modeller.

Tidigare erfarenheter

Projektet har sitt ursprung i den faktiska utveckling som inte minst Hela Sverige ska levas lokala utvecklingsgrupper och många landsbygdskommuner under en lång rad av år fått kännas vid. Inom organisationen har det ställts krav på och riktats önskemål om nya servicelösningar för att inte helt äventyra landsbygdens framtida utveckling.

Hela Sverige ska levas har under många år tydligt fått erfara vilken betydelse det lokala engagemanget har för att man skall kunna uppnå bra och efterfrågade servicelösningar. Orter som Öje i Malung-Sälens kommun och Trångsviken i Krokoms kommun har båda nått framgångar tack vare ett stort och brett men även uthålligt lokalt engagemang.

I vårt projekt kommer vi att ta tillvara de erfarenheter som Öje och Trångsviken gjort under sin resa med både framgång och bakslag. Vi ser dessa orter som kunskapsbärare för vårt projekt.

Vi kommer att ha fortlöpande dialog med kontaktpersonerna Arne Lökken, Öje Servicekooperativ och Ulf Jonasson, Trångsvikens bygdegårdsförening.

Projektplan

Hela Sverige ska levas är projektägare och administrativt ansvarig för hela projektsatsningen. Projektet ska ha en styrgrupp som utgörs av företrädare för Hela Sverige ska levas, SmåKom, Coompanion, Bygdegårdarnas Riksförbund samt projektledarna enligt förslag nedan. En referensgrupp ska bildas med företrädare från länsbygderåd, kommunbygderåd, berörda myndigheter och andra organisationer.

En projektsamordnarfunktion skapas med uppgift att fortlöpande hålla kontakt med styrgruppen. Tre regionala projektledare anställs på deltid från södra, mellersta och norra Sverige.

Projektledarna bör väljas bland personer med en väl dokumenterad erfarenhet av utvecklingsprojekt samt av arbete med olika servicefunktioner eller serviceprojekt i de miljöer vi kommer att fokusera emot. Samarbete med företagarföreningar, hushållningssällskap och LRF är en självklarhet. De många lokala småföretagens servicebehov utgör en viktig grund för hela satsningen.

Projektet startar i juni 2010 och avslutas den 30 september 2011.

Val av bygder

För att uppnå praktiska hållbara servicelösningar i olika miljöer och befolkningsstrukturer väljs ett femtontal bygder ut från olika delar av landet. Där förs en dialog med lokalbefolkningen genom deras lokala utvecklingsgrupper och alla berörda servicegivare.

Vid valet av bygder tar vi hänsyn till styrkan i det lokala engagemanget hos såväl de lokala grupperna som övriga ideella organisationer, kommunerna och länsstyrelserna.

Det definitiva urvalet av bygder kommer att göras av Hela Sverige ska levas efter samtal med olika berörda aktörer. Hela Sverige ska levas breda kontaktnät kommer att vara av stor vikt för detta moment i projektet.

Positiva reaktioner på grundtankarna i projektet har framförts från länsstyrelser och berörda kommuner i Jönköpings län, Kalmar län och Norrbottens län.

Observera att nedanstående förteckning är preliminär!

Bygder	Kommuner	Länsstyrelser
Stenbergå	Vetlanda	Jönköping
Byxelkrok	Borgholm	Kalmar
Påryd	Kalmar	Kalmar
Blankaholm/Solstadström	Västervik	Kalmar
Örsjö	Nybro	Kalmar
Björkvik	Katrineholm	Södermanland
Gideå	Örnsköldsvik	Västernorrland
Backe	Strömsund	Jämtland
Vedevåg	Lindesberg	Örebro
Hammar	Askersund	Örebro
Gunnarsbyn	Boden	Norrboten
Seskarö	Haparanda	Norrboten
Glommersträsk	Arvidsjaur	Norrboten
Moskosel	Arvidsjaur	Norrboten
Kuttainen	Kiruna	Norrboten

Uppföljning och spridning av projektet

Under projektperioden hålls en konferens i vardera de tre regionerna i syfte att sprida projektets resultat intresserade bygder, kommuner med flera. En skriftlig delrapport lämnas till Hela Sverige ska levas styrelse vid årsskiftet 2010/2011 och en skriftlig slutrapport görs hösten 2011.

Lägesrapporter lämnas till Tillväxtverket: Oktober 2010, februari 2011, juni 2011 och slutrapport och slutredovisning 2011-10-30.

Kostnad- och finansieringsbudgetförslag (tkr)

Kostnadsbudget

	År 2010	År 2011	Totalt
3 Projektledare på 50 % vardera	676 000	964 000	1 640 000
Köp av tjänst	135 000	165 000	300 000
Lokalkostnader	37 000	42 000	79 000
Resekostnader	92 000	119 000	211 000
Övrigt	100 000	120 000	220 000
Summa totalt	1 040 000	1 410 000	2 450 000

Finansieringsbudget

	År 2010	År 2011	Totalt
Länsstyrelserna (15 objekt á 25 000 kr)	375 000	-	375 000
Kommunerna (15 objekt á 25 000 kr)	375 000	-	375 000
Hela Sverige ska leva	-	500 000	500 000
Tillväxtverket	290 000	910 000	1 200 000
Summa totalt	1 040 000	1 410 000	2 450 000